

Kindlustusriskid transpordis ja logistikas

Kahju ennetamine ja toimimine kahju korral

ELEA, 01.12.2010

Timo Heering

Autovedaja ja ekspediitori vastutuskindlustus Eestis (2009 a. andmed).

- Autovedaja ja ekspediitori vastutuskindlustuse turumaht 26,7 MEEK.
- ERGO turumaht 15,9 MEEK ja turuosa suurus 60%.

Autovedaja ja ekspediitori vastutuskindlustuse kindlustusturu hüvitised (2009 a. andmed).

- Autovedaja ja ekspediitori vastutuskindlustuse hüvitised 11,5 MEEK.
- ERGO hüvitas 8 MEEK ehk 69,5% kindlustusturu hüvitistest.

Veosekindlustus Eestis (2009 a. andmed).

- Veosekindlustuse turumaht 18,5 MEEK.
- ERGO turumaht 7,9 MEEK ja turuosa suurus 43%.

Veosekindlustuse hüvitised (2009 a. andmed).

- Veosekindlustuse turu hüvitised 5,9 MEEK.
- ERGO hüvitas 2,5 MEEK ehk 41,5% kindlustusturu hüvitistest.

- Röövimine
- Vargus
- Puudujääk
- Kadumine (sh kauba andmine valele saajale)
- Vandalism
- Liiklusõnnetus
- Purunemine või muud kauba füüsilised vigastused
- Riknemine (sh temperatuurikahjud, märgumine jms)
- Laevaõnnetused (torm, madalik, kokkupõrge, uppumine)
- Lennu- ja raudteeõnnetused (lennuki allakukkumine, rööbastelt väljasõitmine)
- Loodusõnnetused (tuli, plahvatus, välk, vulkaan, maavärin, torm, tõusuvesi jms)
- Laadimisõnnetused
- Ladustamisel tekkida võivad õnnetused (forklift)
- Hilinemine (veolepingu tähtaja ületamine)
- Maksud ja muud finantsnõuded (CMR)
- Trahvid

- Veo korraldusega seotud vead (nt vale aadress)
- Vormistamisega seotud vead (markeering, dokumentatsioon, toll jne)
- Vastutus kolmandate isikute ees (kolmandatele isikutele kaubaga tekitatud varakahju veolepingu täitmise käigus)
- Kulutused kahju vähendamiseks (päästmine, ladustamine, ümberlähetaamine, õigusabikulud)
- Veovahendi kahjud (merekonteiner, haagis)
- muu ...

Lihtsaim viis kaitsta kaubaomaniku (*kliendi*) huve kauba kahjustumise või kaotsimineku eest on veos kindlustada (*Lisco Gloria õppetund*).

Sõlmi veosekindlustus. Kindlusta veos kogu teekonna ajaks.

- Ühe veose kindlustamiseks – ühekordne veosekindlustuse leping
- Korduvate veoste kindlustamiseks – mitmekordne veosekindlustuse leping (raamleping)

- Ära võta veost vedamiseks, kui pole kindel, et veos ei nõua litsentsi või eraldi luba.
- Ära vea samas veokis/haagises/kaubaruumis jne kaupu, mis võivad üksteist kahjustada (lekkiv pakend, määrdunud või riknenud kaup).
- Veendu enne veose vastuvõtmist, et sellega on kõik korras. Kahtluste korral või kui ei ole võimalik veose seisukorda kontrollida, saatedokumenti nii kirjutada.
- Kauba saatjalt veose vastuvõtmisel CMR saatelehele teha tingimata märkused:
 - sõiduki kohta – sõiduk ilma tendita, kooskõlas kauba saatjaga;
 - pakendi kohta – veos ilma pakendita, pakend kahjustatud, pakend ei vasta nõuetele
 - veokohtade arvu, markeeringu kohta – kontrollida pole võimalik järgmisel põhjusel: pealelaadimise teostas saatja, ilmastikuolud, suur arv kohti, konteiner pitseeritud
 - kindlat temperatuuri nõudva veose korral: kontrollima koos saatjaga veose temperatuuri, kui see ei ole võimalik, siis teha vastav märged saatelehele;
 - vastuvõetud kaupade kohta – veos on ilmselt halvas olukorras, veos on kahjustunud, veos on märjaks saanud, veos on külmunud, veos pole kaitstud ilmastikuolude eest ja veetakse sellises seisukorras saatja vastutusel;
 - veose käsitlemise, pealelaadimise teostab, säilivuse eest vastutab – saatja; juht, saatja nõudmisel veose kahjustust soodustavate atmosfääriolude korral
 - veose mahalaadimist teostab – saaja; juht, saaja nõudmisel veost kahjustada võivate atmosfääriolude korral.

- Kontrolli, et dokumendid (saatedokumendid, tollideklaratsioonid) oleksid nõuetekohaselt täidetud.
- Enne veose transportimist veendu, et kaubaruum oleks puhas ja kuiv.
- Enne veose transportimist veendu, et veos oleks kaubaruumi paigutatud turvaliselt ja kinnitatud nõuetekohaselt.
- Ära jäta veost valveta. Puhkeajaks pargi sõiduk valvega parklasse või muusse IRU poolt soovitatud parklasse.

Soovitatud parklate nimekiri:

<http://www.iru.org/index/cms-filesystem-action?file=mix-publications/IRU-parking-2009.pdf>.

- Järgi saatja juhiseid.
- Veendu, et annad veose üle õigele isikule ja õiges kohas. Kahtluse korral, kontakteeru logistikuga. Logistik täpsustab veose saaja/saatjaga.

- Kahjujuhtumi korral peab kindlustusvõtja käituma ja tegutsema sama hoolsalt nagu siis, kui tal ei oleks kindlustuslepingut.
- Kindlustusvõtja peab tegema kõik endast oleneva, et säiliksid tõendid kahju toimumise asjaolude kohta, samuti ära hoidma edasise kahju tekkimise või olemasoleva kahju suurenemise.
- Kahjujuhtumi toimumisel on kindlustusvõtja ja kindlustatu kohustatud:
 - veose nähtavate vigastuste või kahjustuste puhul tegema veose saatelehele sellekohase märke kohe veose kättesaamisel. Varjatud vigastuste ilmnemise puhul teavitama kirjalikult eelnevat vedajat ja/või ekspediitorit kolme päeva jooksul arvates veose kättesaamisest. Märkustes või kahjuteates peavad olema kirjas kahjustatud või vigastatud kaubaühikute arv, kahjustuse liik ja võimaluse korral ka eeldatav põhjus;
 - viivitamatult teatama juhtunust politseile (kui on tegemist liiklusõnnetusega või kui kahtlustatakse kolmanda isiku tahtlikku tegevust); kohalikule päästeametile või vastavatele pädevatele asutustele või isikutele;
 - teatama kindlustusandjale kahjujuhtumist, tehes seda esimesel võimalusel isiklikult või oma esindaja kaudu, esitades avalduses andmed juhtunu, kahju eeldatava suuruse, tunnistajate, osapoolte ja süüdlaste kohta, ning täitma edaspidi kindlustusandja esindaja juhiseid;

- võimaluse korral säilitama kahjustatud veose puutumatusena ja transpordivahendilt maha laadimata, kuni kindlustusandja esindaja vaatab veose üle (*survey*) või annab muid juhiseid;
- esitama veose ülevaatuse akti vastavalt kahjujuhtumi toimumiskoha seadustele või praktikale;
- esitama eelnevale vedajale või ekspediitorile nõude kahju hüvitamiseks;
- esitama plommide või pitsatite hävimise ja/või kahjustumise protokollid;
- esitama nõude esitanud isikuga peetud kirjavahetuse;
- lubama kindlustusandjal käsitluse jooksul kindlaks teha kindlustusjuhtumi tagajärjel tekkinud kahju põhjused ja suuruse, esitades kõik dokumendid kahju põhjuste ja suuruse kohta viivitamatult, kuid mitte hiljem kui ühe aasta jooksul arvates kahju toimumise kuupäevast;
- viivitamatult teada andma sündmuse suhtes teatavaks saanud asjaolud, mis võivad olla kahju tekkimise aluseks;
- kui kindlustusjuhtum tekib kolmanda isiku süül, tuleb võtta tarvitusele kõik vajalikud abinõud oma õiguste tõendamiseks ja süüdlase vastu nõude esitamiseks ja/või hiljem nende õiguste üleandmiseks kindlustusandjale.
- Kahjustatud veost ei tohi asuda taastama või hävinud veost utiliseerima ilma kindlustusandja nõusolekuta.
- Kindlustusvõtja peab esitama kindlustusandjale teabe, mis on vajalik kindlustusandja lepingukohustuste täitmise kindlaksmääramiseks.

- Valima hoolikalt vedajaid ja teisi isikuid, keda nad oma teenuse osutamisel kasutavad, samuti selgitama kindlustuslepingust tulenevaid kohustusi isikutele, kelle valdusse veos vedamiseks antakse;
- kasutama alltöövõtjatena vedajaid, kel on registreerimisriigis väljastatud kehtiv autoveo tegevusluba;
- rakendama mõistlikke meetmeid tagamaks, et isik, kelle teenuseid ekspediitor kasutab (vedaja, ekspediitori, stividor jt) on lepinguliste kohustuste täitmiseks piisavalt kogunud ja pädev; et veoks kasutatav transpordivahend (nt külmutusseadmega haagis) on vastava veose veoks sobiv; eelnimetatud isikutel on piisavalt rahalisi vahendeid, st nad on finantsiliselt stabiilsed, rahuldumaks ekspediitori poolt nende vastu esitatavaid võimalikke nõudeid;
- kontrollima, et isikul, kelle teenuseid ekspediitor kasutab, on olemas kindlustuskaitse, mis tagab tegevusest tuleneva vastutuse korral võimalike nõuete hüvitamise (CMR kindlustus).

Kuidas allvedajate kindlustuslepingu olemasolu kontrollida

- Allvedajalt peab nõudma kindlustuslepingu või -sertifikaadi koopiat, kus on märgitud:
 - vedaja andmed;
 - vedamiseks kasutatav veok (mark, mudel, reg. nr);
 - kindlustusperiood;
 - kindlustussumma.
- Trendid autovedaja vastutuskindlustuse poliisi ostmisel – “*kiire, kiire*” juhtumid.
- Kas võltsing või mitte, kas on kehtiv või mitte?
- Kontakteeruma allvedaja kindlustusseltsiga.
- Kasutama ka kindlustusmaakleri abi, kui allvedaja ei ole Eestis registreeritud ettevõtte.

TÄNAN TÄHELEPANU EEST!

Timo Heering

ERGO Kindlustuse AS
Merekindlustuse riskijuht
Tel +372 610 6532
Faks +372 610 6501
timo.heering@ergo.ee